S.Y B.A.

S.Y.B.A

Oct-2024-25

Regular Exam.

Sem. III

S10102401M

FE SY BA-BCom BSc
10/10/24

(मराठी रुपांतर)

वेळ-२ तास ३० मिनिटे एकूण गुण - ७५

सुचना - १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१) अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा.(कोणत्याही पाच). १५

१) तर्कशक्ती युग

२) अंधविश्वास

३) देहबोली

४) संघ बांधणी

५) मानवी हक्क

६) समतेचा अधिकार

७) अवर्षण

८)आपती व्यवस्थापन

किंवा

ब) पायाभूत अभ्यासक्रम (सत्र - ३) साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर सविस्तर चर्चा करा.

प्र.२) अ) अनुसूचित जमातींच्या मानवी हक्कांचे उल्लंघन कशा प्रकारे केले जाते ते सांगा. १५

किंवा

ब) 'कौटुंबिक हिंसाचार कायदा २००५' सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.३) अ) आपतीचे शारीरिक आणि मानसशास्त्रीय परिणाम विशद करा. १५

किंवा

ब) पुनर्वसन आणि पुनर्रचना याविषयी मानवी दृष्टिकोन सांगा.

प्र.४) अ) 'न्यूटन' आणि 'गॅलिलिओ' या शास्त्रज्ञांच्या विज्ञानाच्या विकासातील योगदानावर भाष्य करा. १५

किंवा

ब) दैनंदिन जीवनातील विज्ञानाचे महत्त्व सांगा.

प्र.५) अ) प्रभावी संप्रेषणातील अडथळ्यांवर चर्चा करा. १५

किंवा

ब) श्रवण क्रियेचे महत्व सविस्तर स्पष्ट करा.

S10102401M

Time – 2 ½ hrs. **Total Marks – 75**

N.B: **1) All questions are compulsory.**
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1) A) Explain the following concepts. (Any five). 15

1) Age of Reason
2) Blind Belief
3) Body Language
4) Team Building
5) Human Rights
6) Right to Equality
7) Drought
8) Disaster Management

OR

B) Discuss in detail on the Foundation Course (Semester – III) project submitted by you.

Q.2) A) What are the forms of violation of the Human rights of the scheduled Tribes? 15

OR

B) Explain in details the domestic Violence Act – 2005.

Q.3) A) Explain the physical and psychological effects of disaster. 15

OR

B) State the Humanitarian Approach to Rehabilitation and Resettlement.

Q.4) A) Comment on – contribution of 'Newton' and 'Galileo' toward the growth of science. 15

OR

B) State the importance of science in everyday life.

Q.5) A) Discuss barriers to effective communication. 15

OR

B) Explain in detail 'importance of listening'.

S10102402 M

NCC SYBA, Bcom RSE
10/10/24

Time – 2 ½ hours

Marks–75

Note: Attempt **All** questions.
All questions carry **equal** marks.
For **Q.2,Q.3 and Q.4** attempt A and B **OR** C and D

Q1. A) रिकाम्या जागा भरा. (08)

1. टीव्ही, रेफ्रिजरेटर आिण कॉम्प्युटर ही या .....कचरा प्रकाराची उदाहरणे आहेत.
2. इन्फंट्री बटालियन ही फायर आणि ..... तत्त्वावर आधारित आहे.
3. .....भारताचे संरक्षण मंत्री आहेत.
4. सर्वात लहान लढाऊ युनिट आहे.....
5. SSC म्हणजे....
6. अम्लपाऊस हा ..... डायऑक्साइड आणि नायट्रोजन ऑक्साईड सारख्या ....हानिकारक रसायनांच्या उत्सर्जनामुळे होतो.
7. भारतीय सैन्याचे ..... कमांड आहेत.
8. NDA महाराष्ट्रात ..... येथे आहे.

Q1 B सत्य किंवा असत्य ते लिहा. (07)

1 शारीरिक कचरा हे जैव-वैद्यकीय कचऱ्याचे एक उदाहरण आहे.
2 ड्रिल के उसूल हैं— स्मार्टनेस, स्थिरता आणि समन्वय.
3 राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे एकतेची भावना.
4 मानवी आरोग्य आिण पर्यावरणाचे रक्षण करण्यासाठी किरणोत्सर्गी कचरा सरकारी संस्थांद्वारे नियंत्रित केला जातो.
5 मुलाखतीसाठी निवड होणे म्हणजे कोणालातरी तुमच्या कौशल्यांमध्ये आणि ज्ञानात रस आहे.
6 ग्लोबल वार्मिंग ही पृथ्वीच्या तापमान वाढीशी संबंधित घटना आहे.
7 आयएमए डेहराडून येथे आहे.

Q.2 A) राष्ट्रीय एकात्मता म्हणजे काय? ते साध्य करण्यासाठी उपाययोजना स्पष्ट करा. (08)
Q.2 B) व्यक्तिमत्व उजळवणारी विविध कौशल्ये समजावून सांगा. (07)

OR

Q.2 C) प्रदूषणाचा धोका रोखण्यासाठी एनसीसी कॅडेट्सची भूमिका स्पष्ट करा. (08)
Q.2 D) प्रशिक्षण क्रियाचे कोणते फायदे आहेत? (07)
Q.3 A) सायकल चालवताना सुरक्षेचे उपाय स्पष्ट करा. (08)
Q.3 B) ट्रेकिंगसाठीआवश्यक असलेल्या वस्तूंची यादी द्या. (07)

OR

Q.3 C) ' विविधतेत एकता ' ही संकल्पना तपशीलवार सांगा. (08)
Q.3 D) मुलाखती दरम्यान तुम्ही कसे वागाल ते स्पष्ट करा? (07)
Q.4 A) प्रदूषण म्हणजे काय? त्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (08)
Q.4 B) कचरा व्यवस्थापन म्हणजे काय? कचऱ्याचे प्रकार स्पष्ट करा. (07)

OR

Q.4 C) 'राष्ट्रीय एकात्मता हे कोणत्याही राष्ट्राचे अस्तित्व असते त्यावर टिप्पणी करा. (08)
Q.4 D) CV म्हणजे काय? मुलाखतीची पूर्वतयारी द्या. (07)
Q.5 टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) (15)

1. वेळेच्या व्यवस्थापनासाठी आवश्यक गोष्टी.
2. एनसीसी गीत.
3. IMA मध्ये प्रवेश मिळवण्याचे मार्ग.
4. कमिशन प्रकार
5. NCC पुरस्कार

S101024-02 M

Time – 2 1/2 hours | Marks–75

Note: Attempt **All** questions.
All questions carry **equal** marks.
For **Q.2,Q.3 and Q.4** attempt A and B **OR** C and D

Q.1 A) **FILL IN THE BLANKS** (08)

1. TVs, refrigerators and computers are examples of .... Waste.
2. Infantry Battalion is based on principle fire and.....
3. .....is the Defence Minister of India.
4. ..... is the smallest fighting unit.
5. SSC stands for.....
6. Acid rain is caused by emission of harmful chemicals as .....dioxide and nitrogen oxide.
7. Indian Army has ..... Commands.
8. NDA is situated at.....in Maharashtra.

Q.1 B STATE TRUE OR FALSE (07)

1 Anatomical waste is an example of Bio-medical waste.
2 Drill ke usool hain-Smartness, steadiness and coordination.
3 National integration means feeling of togetherness.
4 Radioactive waste is regulated by government agencies in order to protect human health and the environment.
5 Being chosen for an interview means somebody is interested in your skills and knowledge.
6 Global warming is the phenomenon associated with the increase of earth's temperature.
7 IMA located at Dehradun.

Q.2 A) What is National Integration? Give measures to achieve it. (08)
Q.2 B) Explain various types of skills which brighten the personality. (07)

OR

Q.2 C) Explain role of NCC cadets in curbing the menace of pollution. (08)
Q.2 D) What are the advantages of training activity? (07)
Q.3 A) Explain safety measures during cycling. (08)
Q.3 B) Give the list of items which are essential for trekking activity. (07)

OR

Q.3 C) Explain 'Unity in Diversity' concept in detail. (08)
Q.3 D) Explain how will you conduct yourself during the interview? (07)
Q.4 A) What s pollution? Explain its types. (08)
Q.4 B) What is waste management? Explain types of waste. (07)

OR

Q.4 C) 'National integration is survival of any nation' comment on it. (08)
Q.4 D) What is CV? Give pre-interview preparation. (07)
Q.5 Write short notes on.(ANY THREE) (15)

1. Essentials of time management.
2. NCC song.
3. Ways to get entry into IMA.
4. Types of Commission
5. NCC awards

S1110:2407M

SYBA
11/10/24

मराठीत रूपांतर

वेळ - ३ तास

एकूण गुण – १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) प्रबोधनाचे परिणाम स्पष्ट करा.

ब) भौगोलिक शोधांच्या कारणांचे परिक्षण करा.

क) धर्मसुधारणेची धार्मिक कारणे देऊन त्यातील मार्टिन ल्युथर च्या भूमिकेची चर्चा करा.

प्रश्न २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) अमेरिकन राज्यक्रांतीच्या परिणामांचे व महत्वाचे परीक्षण करा.

ब) फ्रेंच राज्यक्रांतीस सामाजिक आणि आर्थिक स्थिती कशी कारणीभूत ठरली ते सांगा.

क) औद्योगिक क्रांतीच्या परिणामांची चर्चा करा.

प्रश्न३) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) युरोपमधील राष्ट्र - राज्यांचा उदय यांवर टिप लिहा.

ब) इटालीच्या एकीकरणातील महत्वपूर्ण टप्पे सांगा.

क) आशियातील साम्राज्यवादाच्या वाढीस कारणीभूत विविध घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) पहिल्या महायुद्धाची कारणे स्पष्ट करा.

ब) रशियातील इ.स.१९१७ च्या बोल्शेव्हिक क्रांती विषयी भाष्य.

क) राष्ट्र संघाचे प्रमुख घटक सांगा.

प्रश्न ५) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २०

अ) पुनरुज्जीवनाचा अर्थ.

ब) बोस्टनची चहा पार्टी .

क) जोसेफ मॅझिनीची कामगिरी.

ड) पहिल्या महायुद्धाचे परिणाम.

S1110:2407 M

Time – 3 Hours **Total Marks** – 100

N.B. 1) All question are compulsory.

2) All Question carry equal marks

Q.1) Answer any two of the following. **20**

A) Explain the effects of Renaissance.

B) Examine the causes of Geographical Discoveries.

C) Discuss the religious causes of the Reformation and the role of Martin Luther in it.

Q.2) Answer any two of the following. **20**

A) Examine the results and significance of the American Revolution.

B) How did the social and economic conditions in France cause the French Revolution?

C) Discuss the effects of the Industrial Revolution.

Q.3) Answer any two of the following . **20**

A) Write a note on the rise of the nation states in Europe.

B) State the important stages in the Unification of Italy.

C) Explain the various causes that led to the imperialist expansion in Asia.

Q.4) Answer any two of the following . **20**

A) Explain the causes of World War I

B) Comment on the Bolshevik Revolution of 1917

C) State the main Factors of the League of Nations.

Q.5) Write short notes on any two of the following . **20**

A) Meaning of Renaissance.

B) Bostan-tea-party.

C) The role of Joseph Mazzini

D) Effects of World war I

S1110240 8M

5YBA
11/10/24

(3hours) Total Marks: 100

N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q. 1) Attempt any one of the following. 20
1. Define social psychology and write a note on its scientific nature.
2. Enumerate the modern tools for assessing brain activities.
3. Does social diversity affect individual behavior? Explain in brief

Q. 2) Attempt any one of the following. 20
1. Discuss the basic channels of non-verbal communication.
2. Explain the role of non-verbal cues in a job interview.
3. Why do people use deception? Explain in brief.

Q. 3) Attempt any one of the following. 20
1. How are attitudes acquired through instrumental conditioning? Discuss with examples from your life.
2. Why do people's expressed attitudes change or stand in opposition for different audiences and contexts?
3. How do direct and indirect experiences with an object affect our attitude toward it and guide behaviour?

Q. 4) Attempt any one of the following. 20
1. Discuss the nature of love and the characteristics sought in Romantic relationship.
2. Evaluate the nature of different family relationships.
3. Discuss the basis for close friendship.

Q. 5) Attempt any two of the following. 20
1. Elaborate the role of implicit processes.
2. Theory of correspondent inference
3. Strength of attitude
4. Close relationships in the family

S11102408M

(मराठी रूपांतर)

(३ तास) एकूण गुण: १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १) कोणताही एक प्रश्न सोडवा (२०)

1. सामाजिक मानसशास्त्राची व्याख्या सांगा आणि त्याच्या शास्त्रीय स्वरूपावर टीप लिहा.
2. मेंदूच्या क्रियकलापांच्या मूल्यांकनासाठी आधुनिक साधनांची गणना करा.
3. सामाजिक विविधतेचा वैयक्तिक वर्तनावर परिणाम होतो. थोडक्यात सांगा.

प्र. २) कोणताही एक प्रश्न सोडवा (२०)

1. अशाब्दिक संप्रेषणाच्या मूलभूत मार्गावर चर्चा करा.
2. नोकरीच्या मुलाखतीत अशाब्दिक संकेत यांची भूमिका समजावून सांगा.
3. लोक फसवणूक का करतात? थोडक्यात सांगा.

प्र. ३) कोणताही एक प्रश्न सोडवा (२०)

1. साधक अभिसंधानातून अभिव्यक्ति कशी मिळवली जाते? आपल्या जीवनावरील उदहरणांतून स्पष्ट करा.
2. लोकांचा व्यक्त केलेला दृष्टिकोन वेगवेगळ्या प्रेक्षकांसाठी आणि संदर्भासाठी का बदलतो किंवा विरोधात का उभा राहतो?
3. एखाद्या वस्तूचे प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष अनुभव त्याच्याबद्दलच्या आपल्या अभिवृत्तीवर आणि वर्तनावर कसे परिणाम करतात?

प्र. ४) कोणताही एक प्रश्न सोडवा (२०)

1. प्रेमाचे स्वरूप आणि प्रणयाधिष्ठित नातेसंबंधातील वैशिष्टयांची चर्चा करा.
2. विविध कौटुंबिक संबंधांच्या स्वरूपाचे मूल्यांकन करा.
3. घनिष्ट मैत्रीतील मुख्य घटकांवर चर्चा करा.

प्र. ५) कोणते ही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

1. अप्रत्यक्ष प्रक्रियेची भूमिका विस्तृत करा.
2. सुसंगत अनुमान सिद्धांत
3. अभिवृत्तीचे सामर्थ्य
4. कुटुंबीयांशी घनिष्ठ नाते

S14102416 M

SYBA
14/10/24

मराठीत रूपांतर

वेळ - ३ तास

एकूण गुण – १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) प्राचीन भारतीय इतिहासातील पुरातत्वीय साधानाच्या महत्वाचा आढावा घ्या.

ब)प्राचीन भारताच्या इतिहासाची वाङ;मयीन साधने स्पष्ट करा.

क)प्राचीन इतिहासाचे साधन म्हणून परकीय प्रवाशांच्या प्रवास वर्णनांचा मागोवा घ्या.

प्र. २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) सिंधू संस्कृतीकालीन सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.

ब) सिंधू संस्कृतीतील धार्मिक जीवनाचा आढावा घ्या.

क)सिंधू संस्कृतीच्या विनाशाची कारणाचे पुनरावलोकन करा.

प्र. ३) खालीलपैकी कोणतेही दोनप्रश्न सोडवा. २०

अ) प्राचीन भारतातील जनपदांच्या उदयाचा आढावा घ्या.

ब) वैदिक काळातील सामाजिक जीवन स्पष्ट करा.

क) वैदिक काळातील धार्मिक जीवनाची चर्चा करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) महाजन पदाच्या प्रशासकीय पद्धतीच्या विकासाचा मागोवा घ्या.

ब)महावीरांच्या जीवन चरित्राचे मूल्यमापन करा.

क) ग्रीक आक्रमनांची कारणे सांगा.

प्र. ५) खालील पैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २०

अ) लेणी.

ब) सिंधूकालीन नगरचना.

क) वेदकालीन आर्थिक जीवन.

ड) पर्शियनांचे आक्रमण.

S14102416 M

Time – 3 Hours **Total Marks – 100**

N.B. 1) All question are compulsory.
2) All Question carry equal marks.

Q.1 Attempt any two of the following. 20

A) Review the importance of the Archaeological sources of Ancient Indian History.

B) Explain the ancient Indian literature sources of History.

C)Trace the foreigon travellers account as a sources of Ancient History

Q.2 Attempt any two of the following. 20

A) Explain the social life of Indus valley Civilization.

B) Review the religious life of the Indus valley civilization.

C) Review the causes for the decline of Indus valley Civilization.

Q.3 Attempt any two of the following. 20

A) Describe the rise of Janapadas in Ancient Indis.

B) Explain the social life of Vedic period.

C) Discuss the religious life of the Vedic period.

Q.4. Attempt any two of the following. 20

A)Trace the development of the administrative system of Mahajanapadas.

B)Assess the Life sketch of Mahavira

C) State the causes for the Greek invasions.

Q.5 Write short notes on any two of the following. 20

A) Caves.

B) Town Planning the Civilization.

C) Economic Life during the Vedic period.

D) Persion invasions.

S19102462M

SYBA.
19/10/24

मराठी रुपांतर

वेळ: ३ तास

सूचना:

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत आणि सर्वांना समान गुण आहेत.

२. उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवतात.

३. आवश्यक तेथे आराखडे व आकृत्या काढा.

४. नकाशा आराखडा आणि साधे गणक यंत्र (Calculator) वापरण्यास अनुमती आहे.

५. नकाशा परिशिष्ट पाने उत्तर पत्रिकेस जोडा.

एकूण गुण: १००

प्र. क्र. १ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

अ) महाराष्ट्रातील प्रमुख नद्यांचे वर्णनकरा.

ब) महाराष्ट्रातील प्रमुख पठारांची सविस्तर माहिती द्या.

क) महाराष्ट्रातील पर्जन्य वितरण सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र. क्र. २ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

अ)महाराष्ट्रातील वनांचे महत्त्व स्पष्ट करावनसंवर्धनासाठीचे उपाय सुचवा.

ब) महाराष्ट्रातील मृदेचे वितरण स्पष्ट करून तिचे महत्व सांगा.

क) महाराष्ट्रातील खनिज संपत्तीचे सविस्तर वितरण द्या.

प्र. क्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

अ) महाराष्ट्रातील कृषी प्रदेशांचेवर्णनकरा.

ब) महाराष्ट्रातील शेतीशी संबंधित नैसर्गिक समस्या स्पष्ट करा.

क) टिपा लिहा:

१) महाराष्ट्रातील मत्स्य व्यवसायाशी संबंधित समस्या २) महाराष्ट्रातील पशुधन

प्र. क्र. ४ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (२०)

अ) महाराष्ट्रातील औद्योगिक प्रदेश स्पष्ट करा.

ब) महाराष्ट्रातील रस्ते वाहतुकीचे सविस्तर वर्णन करा.

क) टिपा लिहा: १) कापड उद्योग २) जलवाहतूक

प्र. क्र. ५ अ) तुम्हास पुरविलेल्या महाराष्ट्राच्या नकाशात खालील बाबी योग्य ठिकाणी दाखवा आणि नावे दया. (परिशिष्ट १ चा संदर्भ घ्या). (१०)

१) कोल्हापूर जिल्हा

२) रायगड जिल्ह्यातीलथंड हवेचे ठिकाण

३) द्राक्ष उत्पादक जिल्हा

४) काळ्या मृदेचा प्रदेश

६) मुंबई जवळील खनिज तेल क्षेत्र

६) एक सर्वाधिक कोळसा समृद्ध क्षेत्र

७) महाराष्ट्रातील सर्वात दक्षिणेकडील नदी

८) सोलापूर औद्योगिक क्षेत्र.

९) राष्ट्रीय महामार्ग – ५२

१०) श्री गुरु गोविंद सिंग जी विमानतळ

ब) खालील सांखिकी माहितीच्या आधारे टिंब पद्धतीचा नकाशा तयार करा व त्याचे विश्लेषण करा. (परिशिष्ट २ चा संदर्भ घ्या). (१०)

रत्नागिरी जिल्हा: तालुक्यानुसार पुरुष लोकसंख्या, २०११

अ. क्र.	1	2	3	4	5	6	7	8	9
तालुके	मंडणगड	दापोली	खेड	चिपळूण	गुहागर	रत्नागिरी	संगमेश्वर	लांजा	राजापूर
लोक संख्या	27,990	75,045	78,334	1,07,433	54,696	1,17,905	92,791	49,985	71,155

S191024 62 M

SY BA
19/10/24

Time: 3Hrs **Total Mark: 100**

N.B. 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks for the question.
3) Draw maps and diagrams wherever necessary.
4) Use Of map stencil and simple calculator is allowed.
5) Attach appendixes along with the answer paper

Q.1.Attempt any two question for the following. (20)
A) Describe the major rivers in Maharashtra.
B) Give the detail information about the major plateaus in Maharashtra.
C) Explain in detail distribution of rainfall in Maharashtra.

Q.2.Attempt any two question for the following. (20)
A) Explainthe importance of forest in Maharashtra and suggest measures on them.
B) Explain the distribution of soil in Maharashtra and state the importanceof it.
C) Give the detail distribution of mineral resources in Maharashtra.

Q.3.Attempt any two question for the following. (20)
A) Describe the agricultural regions in Maharashtra.
B) Explain the natural problems associate with agricultural in Maharashtra.
C) Write short notes on:
1) Issues related with fisheries in Maharashtra
2) Livestock resource in Maharashtra

Q.4.Attempt any two question for the following. (20)
A) Explain the industrial regions in Maharashtra.
B) Describe in detail road transport in Maharashtra.
C) Write short notes on:
1) Textile Industry
2) Water transport

Q.5.A) Mark and name of the following Features at the most appropriate location in the outline map of Maharashtra supplied to you. (Refer Appendix -I) (10)

1) kolhapur District
2) Hill station in Raigad
3) Grape-producing district
4) Region of Black soil
5) Oil field near Mumbai
6) One most coal rich field
7) South most river of Maharashtra
8) Solapur industrial region.
9) NH -52
10) Shri Guru Govind Singh Ji Airport

B) Construct the dot map for following data and interpret it. (Refer Appendix - II) (10)

Ratnagiri District: Tehsil wise male population, 2011

Sr. No.	Tehsils	Male Population
1	Mandangad	27,990
2	Dapoli	75,045
3	Khed	78,334
4	Chiplun	1,07,433
5	Guhagar	54,696
6	Ratnagiri	1,17,905
7	Sangameshwar	92,791
8	Lanja	49,985
9	Rajapur	71,155

S 14102417 M

SYBA
13/10/24

(3hours) Total Marks: 100

N.B. 1) All questions are compulsory.
2) All questions carry equal marks.

Q. 1) Attempt any one of the following. (20)

A. Describe the basic influential factors on human development.
B. Explain the nutritional needs and concerns of adolescents
C. Elaborate the threats to adolescents' well-being with a suitable example.

Q. 2) Attempt any one of the following. (20)

A. Elaborate how Erikson explains identity formation during adolescence
B. Explain reasonsand preventions of adolescent suicide.
C. Elaborate the dangers adolescents face as they deal with the stresses of their age

Q. 3) Attempt any one of the following. (20)

A. Explain the importanceof a healthy diet in early adulthood
B. Elaborate the effects of stress and remedy to reduce them
C. Describe the challenges people with physical disabilities face in early adulthood

Q. 4) Attempt any one of the following. (20)

A. Elaborate a note on how gender plays a role when it comes to work.
B. a. Explainthe role of work. b. Explain a detailed note on satisfaction on the job.
C. Elaborate in detail cohabitation, marriage and other relationship.

Q. 5) Attempt any two of the following. (20)

A. Social construction
B. Role of religion and spirituality in identity formation
C. Schale's stages of development
D. Passionate and companionate love

S 14102417 M

(मराठी रूपांतर)

(३तास) एकूणगुण: १००

सूचना १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्र. १) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

अ) मानवी विकासावरील प्रभाव टाकणारे मूलभूत घटकांचे वर्णन करा.
ब) किशोरवयीन व्यक्तींच्या पोषणद्रव्यांसंबंधित गरजा आणि चिंता स्पष्ट करा.
क) पौगंडावस्थेतील स्वास्थ्याला असणारे धोके सोदाहरण स्पष्ट करा

प्र. २) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

अ) एरिकसन किशोरवस्थेदरम्यान स्वत्व-निर्मितीचे स्पष्टीकरण कसे देतात हे वर्णीत करा.
ब) किशोरवयीनस्व-हत्येची कारणे आणि उपायस्पष्ट करा.
क) किशोरवयीन मुलांना त्यांच्या वयातील तणावाना सामोरे जाताना येणारे धोके वर्णीत करा.

प्र. ३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

अ) पूर्व- प्रौढत्वामध्ये निरोगी आहाराचे महत्व स्पष्ट करा.
ब) तणावाचे परिणाम आणि ते कमी करण्यासाठीच्या उपाययोजना वर्णीत करा
क) पूर्व- प्रौढत्वामध्ये शारीरिक दिव्यांगता असणारे लोक सामोरे जात असलेल्या आव्हानांचे वर्णन करा.

प्र. ४) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

अ) कामातील लिंग भूमिका ही टीप सविस्तर वर्णीत करा.
ब) i.पूर्वप्रौढवस्थेतील कामाची भूमिका स्पष्ट करा. ii. नोकरीतील समाधान ह्यावर सविस्तर टीप लिहा.
क) सहवास, विवाह आणि इतर नातेसंबंधाच्या निवडी हे सविस्तर वर्णीत करा.

प्र. ५) खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा (२०)

अ) सामाजिक संरचना
ब) स्वत्व- निर्मितीमध्ये धर्म आणि अध्यात्माची भूमिका
क) शायीच्या विकासाच्या अवस्था
ड) उत्कट/वासनामय आणि सहचर/सहवासीय प्रेम.

S15102426M

(मराठी रूपांतर)

वेळ :३ तास

एकूण गुण : १००

सूचना: १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
३) आवश्यक तेथे व्यवस्थित आकृती काढा.

प्र.१. खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे लिहा. २०

अ) स्थूल अर्थशास्त्राची व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) राष्ट्रीय उत्पन्न मोजण्याची उत्पन्न व खर्च पद्धती स्पष्ट करा .

क) राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या मोजमापातील समस्यांची चर्चा करा.

प्र. २. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) जे.एम.केन्सच्या प्रभावी मागणीचे तत्व स्पष्ट करा.

ब) भांडवलाच्या सीमान्त कार्यक्षमतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

क) गुंतवणुकीच्या विविध प्रकारांची चर्चा करा.

प्र. ३. खालीलपैकी कोणत्याही दोनची उत्तरे लिहा. २०

अ) पैशाचा परीभ्रमणवेग म्हणजे काय ? पैशाच्या परीभ्रमणवेगावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

ब) RBI च्या पैशाच्या पुरवठ्याचा दृष्टिकोन सांगा.

क) केन्सचा पैशाच्या मागणीचा दृष्टिकोन चर्चा करा.

प्र. ४. खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ) व्यापारी बँकांच्या दुय्यम कार्यांची चर्चा करा.

ब) भारतात १९९१ पासून व्यापारी बँकिंग क्षेत्रातील विकास स्पष्ट करा.

क) मध्यवर्ती बँकांची विकासात्मक कार्ये सांगा.

प्र. ५. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टिपा लिहा. २०

अ) बंदिस्त अर्थव्यवस्थेतील उत्पन्नाच्या चक्रीय प्रवाहाचे त्रि-क्षेत्रीय प्रतिमान .

ब) उपभोग फलनवर परिणाम करणारे व्यक्तीनिष्ठ घटक.

क) पैशाचा पुरवठा ठरवणारे घटक.

ड) व्यापारी बँकांची पत निर्मिती.

***** ** *****

S15102426M

Time: 3 Hrs | Total Marks: 100

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1. Answer any two of the following. 20

a) Explain the scope and importance of macro economics.
b) Explain income and expenditure methods of measurement of national income.
c) Discuss the problems of measurement of national income.

Q.2. Attempt any two of the following 20

a) Explain the principle of effective demand of J.M.Keynes.
b) Explain factors affecting on marginal efficiency of capital.
c) Discuss the various types of investments.

Q.3. Answer any two of the following. 20

a) What is velocity of circulation of money? Explain the factors affecting on velocity of circulation of money.
b) State RBI'S approach of supply of money.
c) Discuss the Keynesian approach of demand for money.

Q.4. Attempt any two of the following. 20

a) Discuss the secondary functions of commercial banks.
b) Explain progress of commercial banks since 1991 in India.
c) State the developmental functions of central banks.

Q.5. Write notes on any two of the following. 20

a) Three -sector model of circular flow of income in a closed economy.
b) Subjective factors affecting on consumption function.
c) Factors determining money supply.
d) Credit creation of commercial banks.

***** ** *****

S16102434M

(मराठी रूपांतर)

54BA
16/10/24

वेळ: ३ तास [एकूण गुण : १००]

सूचना : १) सर्व प्रश्न आवश्यक आवश्यक आहेत.

२) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

३) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न १: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) सार्वजनिक वित्त आणि खाजगी वित्त यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

ब) सुयोग्य/सुरक्षित वित्त तत्त्वाचे वर्णन करा.

क) बाजार अपयशाची व्याख्या लिहून त्याची कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न २: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) महत्तम सामाजिक लाभ तत्त्वाच्या मर्यादा काय आहेत? त्याची चर्चा करा.

ब) शासनाच्या भूमिकेबाबत सनातनवादी (Classical) अर्थतज्ञ यांचा दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

क) प्रत्यक्ष कर म्हणजे काय? त्याचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

प्रश्न ३: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) सार्वजनिक खर्चाची व्याख्या सांगून. सार्वजनिक खर्चाच्या विविध उद्दिष्टांचा आढावा घ्या.

ब) सार्वजनिक खर्चातील वाढीची आर्थिक कारणे स्पष्ट करा.

क) सार्वजनिक कर्जाचे विविध उद्देश स्पष्ट करा.

प्रश्न ४: खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन) २०

अ) अंतर्गत व बाह्य सार्वजनिक कर्ज यातील फरक स्पष्ट करा

ब) राजकोषीय जबाबदारी आणि अंदाजपत्रक व्यवस्थापन कायदा २००४ (FRBM) ची चर्चा करा.

क) वित्तीय संघराज्य व्यवस्था ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न ५: टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) २०

अ) बाह्यता

ब) असमतोल अंदाजपत्रक

क) सार्वजनिक कर्ज

ड) वस्तू व सेवा कर (GST)

S 16102434 M

Time : 3 Hours **[Total Marks :** 100]

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Draw neat diagrams wherever necessary.
3) Figures to the right indicate full marks.

Q. 1 **Answer the following questions. (any two)** 20

a) Explain the difference between public finance and private finance.
b) Describe the principle of sound finance.
c) Define market failure and explain its causes.

Q. 2 **Answer the following questions. (any two)** 20

a) What are the limitations of the principle of maximum social advantage? Discuss it's.
b) Explain the classical economists' view on the role of government.
c) What is a direct tax? Explain its advantages and disadvantages.

Q. 3 **Answer the following questions. (any two)** 20

a) Define public expenditure. Review the various objectives of public expenditure.
b) Explain the economic causes for the increase in public expenditure.
c) Explain the various objectives of public debt.

Q. 4 **Answer the following questions. (any two)** 20

a) Explain the difference between internal and external public debt.
b) Discuss the Fiscal Responsibility and Budget Management (FRBM) Act 2004.
c) Explain the concept of fiscal federalism.

Q. 5 **Write short notes. (any two)** 20

a) Externality
b) Unbalanced Budget
c) Public debt.
d) Goods and Services Tax (GST)

SYBA.
17/10/24

S17102441M

समय - ३घंटे

कुल अंक -१००

सूचना -१) सभी प्रश्न छुड़ाना अनिवार्य है।
२) दाहिने ओर के अंक पूर्णांक दर्शाते है।

प्रश्न१. संदर्भ सहित व्याख्या स्पष्ट कीजिए। (२०)

अ)" पग घुँघर, बाँध मीरा नाची रे।
मैं तो अपने नारायण की, आप ही हो गई दासी रे ।
विष का प्याला राणाजी भेज्या, पीवत मीरां हाँसी रे।"

अथवा

" मेरे सपनों की सूली पर लटका दो तुम बड़ी खुशी से,
पर मैं बेईमान समय की अपना अहम् नहीं बेचूंगा!"

ब)" तुम यहाँ इन सैकड़ों
वानरों- रीछो को लिये
कैसे चले आये-बताओ?
भस्म कर दूगी निमिष में
सभी को मैं
एक तीखी दृष्टि से। "

अथवा

"दिव्य था वातावरण
ऋषि कण्डु के
उस मनोहारी आश्रम का
शांत औ निस्तब्ध। "

प्रश्न २. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर लिखिए। (४०)

अ) संत कवि 'सूरदास' जी के कृष्ण भक्ति का परिचय दीजिए।

अथवा

'कोशिश करनेवालों की हार नहीं होती' इस कविता का संदेश स्पष्ट कीजिए।

ब)'स्वयंप्रभा' की चारित्रिक विशेषताएँ बताइए।

अथवा

माता सीता की खोज में स्वयंप्रभा के योगदान को रेखांकित कीजिए।

प्रश्न३. निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए। (२०)

'जो बीत गई सो बात गई' कविता के उद्देश्य को अपने शब्दों में लिखिए।

अथवा

कण्डु ऋषि के वन से गुजरते हुए वानर दलपर क्या बिती?'स्वयंप्रभा' खंडकाव्य के माध्यम से स्पष्ट कीजिए।

प्रश्न ४ टिप्पणियाँ लिखिए। (१०)

अ) कवि कबीर जी का व्यक्तित्व|

अथवा

पत्थर तोड़ने वाली महिला|

ब)' स्वयंप्रभा'की सखी ' हेमा'।

अथवा

'स्वयंप्रभा'के नवम सर्ग का सारांश|

प्रश्न ५. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर एक वाक्य में दीजिए। (१०)

१)कबीर के संतानों के नाम लिखिए।

२) भगवान श्री कृष्ण गोकूल में किसे भेजते है?

३) मीरा बचपन से ही किसे अपना पति मानती थी?

४)'मनुष्यता' यह किसकी कविता है?

५) 'आज सड़कों पर लिखे है' कविता के कवि कौन है?

६) दशानन किसे कहाजाता है?

७) 'स्वयंप्रभा' ने सीता का पता कहाँ बताया था?

८) 'स्वयंप्रभा' खंडकाव्य के लेखक कौन है?

९) 'हेमा' किसकी सहेली है?

१०) पक्षीराज जटायु किस-से लढते-लड़ते अमर हो गया?

****

SYBA
17/10/24

S1710242M

वेळ ०३ तास

एकूण गुण १००

सूचना -१) सर्व प्रश्न सोडवणे आवश्यक आहे.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.

प्रश्न १ अ) कथात्मक साहित्य प्रकाराचे स्वरूप सांगून, कथात्मक साहित्यचे घटक साधार लिहा. २०

किंवा

ब) कादंबरी म्हणजे काय ते सांगून, कादंबरीचे प्रकार लिहा.

प्रश्न २ अ) फेसाटी या कादंबरीचे मूल्यमापन करा. २०

किंवा

ब) फेसाटी कादंबरीतून व्यक्त होणारे भूक, दरिद्रय, गरिबीचे चित्रण स्पष्ट करा .

प्रश्न ३अ) समर खडस यांच्या 'बकऱ्याची बॉडी' या कथासंग्रहातील कोणत्याही दोन कथांचा आढावा घ्या. २०

किंवा

ब) महानगरीय वृत्ती-प्रवृत्तीचे चित्रण 'बकऱ्याची बॉडी' या कथासंग्रहातून कसे साकारले आहे; ते लिहा.

प्रश्न ४ पुढीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा. ४०

१) कथा कादंबरीतील फरक

२) कादंबरीतील घटक: व्यक्तिरेखा

३) फेसाटी कादंबरीतील शिक्षण व्यवस्था

४) नवनाथचा संघर्ष

५) बकऱ्याची बॉडी मधील पोलीसयंत्रणा

६) बकऱ्याची बॉडी : भाषाशैली

S1T102443M

SYBA
17/10/24

Time 3 hrs. Marks 100

N.B.
- All the questions are compulsory
- All questions carry equal marks
- Figure to the right indicate full marks

Q1 Write short Notes. (any 04) 20

1.Types of plots of drama.
2. Chorus.
3. Catharsis
4. Aside and soliloquy.
5. Character.
6. Importance of setting in drama.

Q 2. Attempt any one 20

A. Discuss whether the tragedy of Oedipus in the play "Oedipus Rex" by Sophocles in due to character or destiny.

B. Bring out the significance of chorus in a Greek Tragedy with the special reference to Oedipus Rex by Sophocles.

Q 3. A. Comment on how Karnad represents the concept of dharma and kama in "Flowers". 20

Or

B. Discuss significance of flowers in Girish Karnad's "Flowers".

Q. 4 Write short notes. (any 2) 20

1. Jocasta.
2. Creon.
3. The plot of Oedipus.
4. Chorus in Oedipus Rex.

Q.5 Write short notes. (any 2) 20

1. Priest's wife.
2. The temple.
3. Chandravati.
4. The end of the play "Flowers".

SYBA
18/10/24

S1810245 1M

समय :- ३ घंटे

पूर्णांक :- १००

सूचना:- १.प्रश्न क्रमांक १ से ६ में से किन्ही ४ प्रश्नों के उत्तर लिखिए।
२.अंतिम प्रश्न अनिवार्य है।

प्रश्न १. प्रयोजनमूलक हिन्दी का स्वरूप बताकर महत्व स्पष्ट कीजिए। २०

प्रश्न २. सामान्य हिन्दी का अर्थ बताकर उसकी विशेषताओं पर प्रकाश डालिए। २०

प्रश्न ३. साहित्यिक हिन्दी का सामान्य परिचय दीजिए। २०

प्रश्न ४. पारिभाषिक शब्दावली के स्वरूप एवं महत्व को रेखांकित कीजिए। २०

प्रश्न ५. रेडिओ तथा टेलीविजन पत्रकारिता को समझाइए। २०

प्रश्न ६. अपने क्षेत्र के सरकारी अस्पताल की अव्यवस्था के संदर्भ में सार्वजनिक स्वास्थ्य विभाग के नाम शिकायती पत्र लिखिए। २०

प्रश्न ७.अ) निम्नलिखित परिच्छेद का हिन्दी में अनुवाद कीजिए। १०

सराव म्हणजे जोपर्यंत तुम्ही तुमच्या त्रुटी दूर करत नाही आणि त्या प्रक्रियेत यशस्वी होत नाही तोपर्यंतीच प्रक्रिया पुन्हा पुन्हा करणे. कोणत्याही कामात यशस्वी व्हायचे असेल तर त्या यशासाठी सराव खूप महत्त्वाचा आहे. आज सर्व अभिनेते, अभिनेत्री, गायक, लेखक, साहित्यिक, शास्त्रज्ञ, महान अध्यात्मिक पुरुष, योगगुरू, तपस्वी इत्यादी आपल्या यशासाठी साधना करण्याला खूप महत्त्व देतात. जो आपल्या जीवनात भरपूर सराव करतो, त्याचे जीवन आपोआप यशस्वी होते. जे लोक आपल्या जीवनात सराव करत नाहीत ते त्यांच्या जीवनात कधीही यश मिळवू शकत नाहीत देशाचा विकास करण्यासाठी एका दिवसाचे नियोजन पुरेसे नसते, वर्षांचे नियोजन आवश्यक असते. जोपर्यंत आपला देश प्रगतीच्या शिखरावर पोहोचत नाही तोपर्यंत आपल्याला कठोर परिश्रम आणि सराव करावा लागेल.

ब) निम्नलिखित शब्दों के पारिभाषिक हिन्दी शब्द बताइए। १०

१. Grant
२. Favourable
३. Delete
४.Consumer
५. Accounting Year
६. Notice
७. Confidential
८. Basic pay
९. Leave
१०.In charge

****

S1810245 3M

SYBA.
18/10/24

Time- 3hrs. Mark-100

N.B. 1. All questions are compulsory.
2. All questions carry equal marks.

Q.1. A Write short notes on any **two** of the following. 10
1. Voice and persona
2. Denotation and connotation in poetry
3. Allegory
4. Imagery

B Write short notes on any **two** of the following. 10
1. Sonnet
2. Epic
3. Free Verse
4. Ode

Q.2. A Bring out the symbolic significance of roads in *The Road Not Taken* by Robert Frost. 20

OR

B Comment on how Shakespeare presents the theme of time and immortality of art in Sonnet no. 19. *Devouring Time, blunt thou the lion's paws.*

OR

C Critically appreciate the poem *The Song of Wandering Aengus*byW. B. Yeats as a dramatic monologue.

Q.3. A Evaluate La *Belle Dame sans Merci*by John Keats as a ballad. 20

OR

B Comment on the use of allegory and symbol in NissimEzekiel's poem*Enterprise.*

OR

C Analyse Pablo Neruda's *You Start Dying Slowly*as a motivational poem.

Q.4. Write short notes on any **two** of the following. 20
1. Use of allegory in O *Captain! My Captain* by Walt Whitman
2. Form of Spenser's *Men Call You Fayre*
3. Central theme of *Ode to Beauty* by Emerson
4. The Invocation of *Paradise Lost* Book I by John Milton

Q.5. Write short notes on any **two** of the following. 20
1. Irony in Wole Soyinka's *To My First White Hair*
2. Character of Ulysses inthe poem *Ulysses by* Alfred Lord Tennyson
3. Central theme of *Freedom*by Rabindranath Tagore
4. Symbolism in Sarojini Naidu's *Indian Weaver*

SYBA
18/10/24

S181024 52M

वेळ : ३ तास

एकूण गुण :१००

****

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

****

प्रश्न १ ला अ) मानवी भाषेचे स्वरूपविशेष स्पष्ट करा. २० गुण

किंवा

आ) मानवी भाषेची विविध कार्ये सविस्तर लिहा.

प्रश्न २ रा अ) भाषा, समाज व संस्कृती यांचा परस्परसंबंध विशद करा. २० गुण

किंवा

आ) 'प्रमाणभाषा' ही संकल्पना स्पष्ट करून तिची आवश्यकता व वापरक्षेत्रे लिहा.

प्रश्न ३ रा अ) बोलींसमोरील आव्हाने कोणती ते सांगून बोलींच्या जतन-संवर्धनाविषयी मांडणी करा. २० गुण

किंवा

आ) मराठीतील प्रमुख प्रादेशिक बोलींचे स्वरुपविशेष लिहा.

प्रश्न ४ था खालीलपैकी कोणत्याही <u>चार टीपा</u> लिहा. ४० गुण

१) मानवाचे भाषेतर संदेशन
२) मानवी भाषेची सामाजिकता
३) भाषावैविध्य व भाषेचा बहुजिनसीपणा
४) स्त्रियांची भाषा
५) बोलींच्या कोशरचनेचे महत्त्व
६) अहिराणी बोलीचे स्वरुपविशेष

****

S4 BA.
19/10/24

S191024 63 M

Total Marks: 75 **Duration: 2 hrs 30 min**

N.B: (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.
(3) Draw neat diagram wherever necessary.
(4) Symbols have usual meaning unless otherwise stated.

Q.1 A] Attempt **any one** of the following. **(10)**

i) Describe in brief the working of a Diesel engine. Derive an expression for its efficiency

ii) Derive an expression for the Clausius- Clapeyron relation using Maxwells' second relation.

B] Attempt **any two** of the following. **(10)**

i) Give the Kelvin-Plank and Clausius statements of the second law of thermodynamics. Show that although the two statements seem to be different are in fact equivalent as far as the consequences are concerned.

ii) State and prove the Carnot's theorem.

iii) Describe in brief the working of a Petrol engine. Derive an expression for its efficiency

iv) Prove Van der Waals' gas equation.

Q.2 A] Attempt **any one** of the following. **(10)**

i) Discuss the process of liquefaction of gases. Explain regenerative cooling method.

ii) Explain thermodynamic scale of temperature and show that the thermodynamic and the ideal gas scale are identical. Explain why?

B] Attempt **any two** of the following. **(10)**

i) Write notes on: Entropy and disorder.

ii) What is refrigerator? Describe vapour compressor machine?

iii) Calculate the change in entropy when one gram of ice is mixed with 2 millilitres of water at 55°C. Assume that specific heat and specific gravity of water remains constant (i.e. equal to 1 in both cases) between 0°C and 55°C. latent heat of ice = 80 Cal/g.

iv) How do you define zero on absolute scale of temperature?

Q.3 A] Attempt **any one** of the following. (10)

i) Define pyrometer and explain Infrared pyrometer

ii) What are types of resistance temperature detector? Note on: two lead wire RTD.

B] Attempt **any two** of the following. (10)

i) Write a short note on: ultrasonic temperature transducer.

ii) What is the difference between a thermocouple and a thermistor?

iii) Write a short note on: Semiconductor Diode temperature sensor.

iv) Write down the advantages and limitations of thermometer.

Q.4 Attempt **any three** of the following. (15)

i) Write short notes on i) Fountain effect ii) Properties of liquid He- II

ii) Write a short note on: platinum thin film sensor.

iii) Write a short note on Joule- Thomson Cooling effect.

iv) Explain the concept of 'Heat Death of Universe'.

v) Write a short note on: Total radiation Pyrometer.

vi) Determine the increase in boiling point of water at 100° C, when the pressure is increased by 1 atm. (Given: L = 540 cal/gm, 1 gm of steam occupies 1677 cm^3, 1 gm of water occupies 1 cm^3)

Appendix-I / परिशिष्ट - I

Seat No. _____ Jr. Supervisior _____

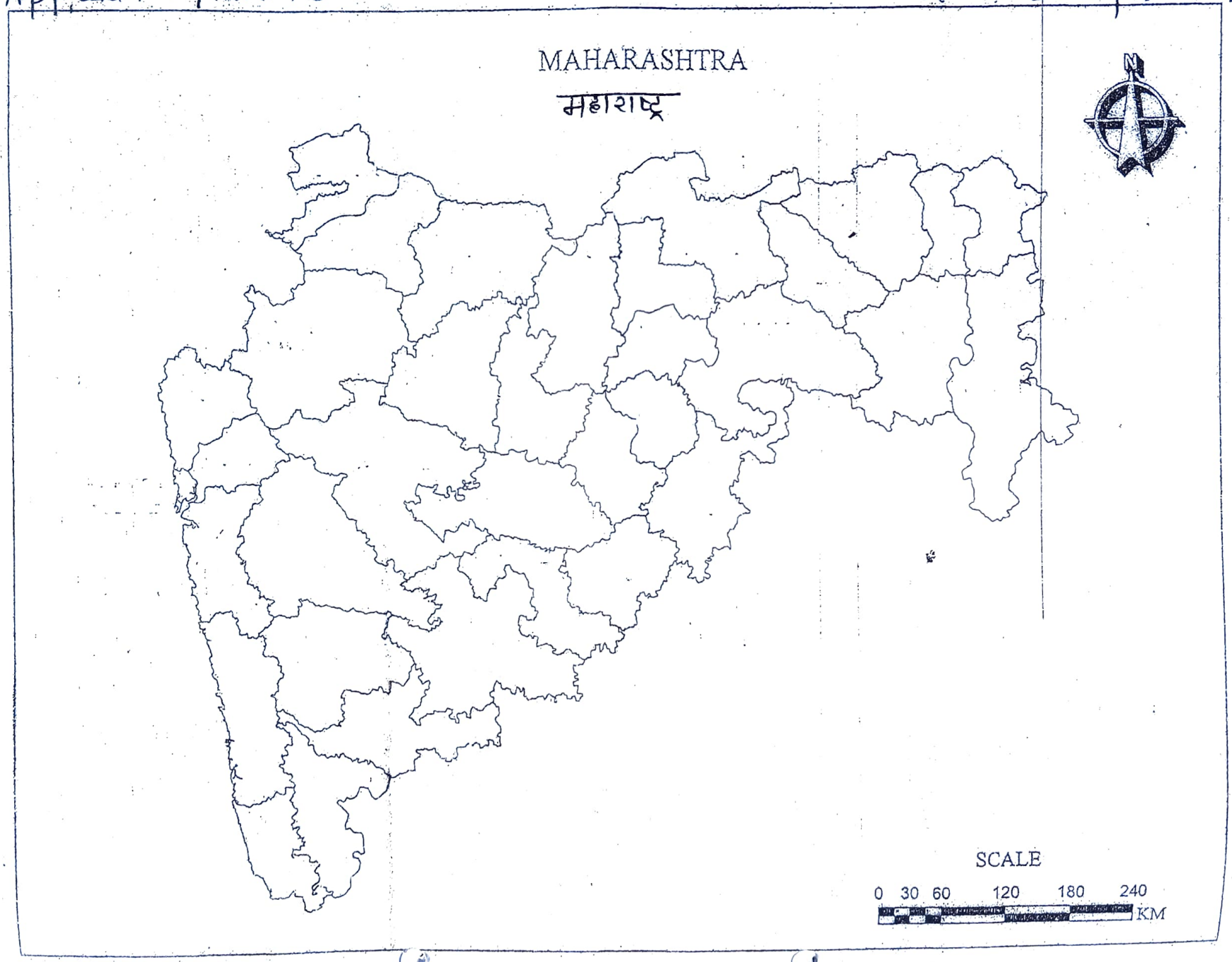

ppendix-II/परिशिष्ट-II

Seat No. _____

Jr. Supervisior _____

RATNAGIRI DISTRICT

रत्नागिरी जिल्हा

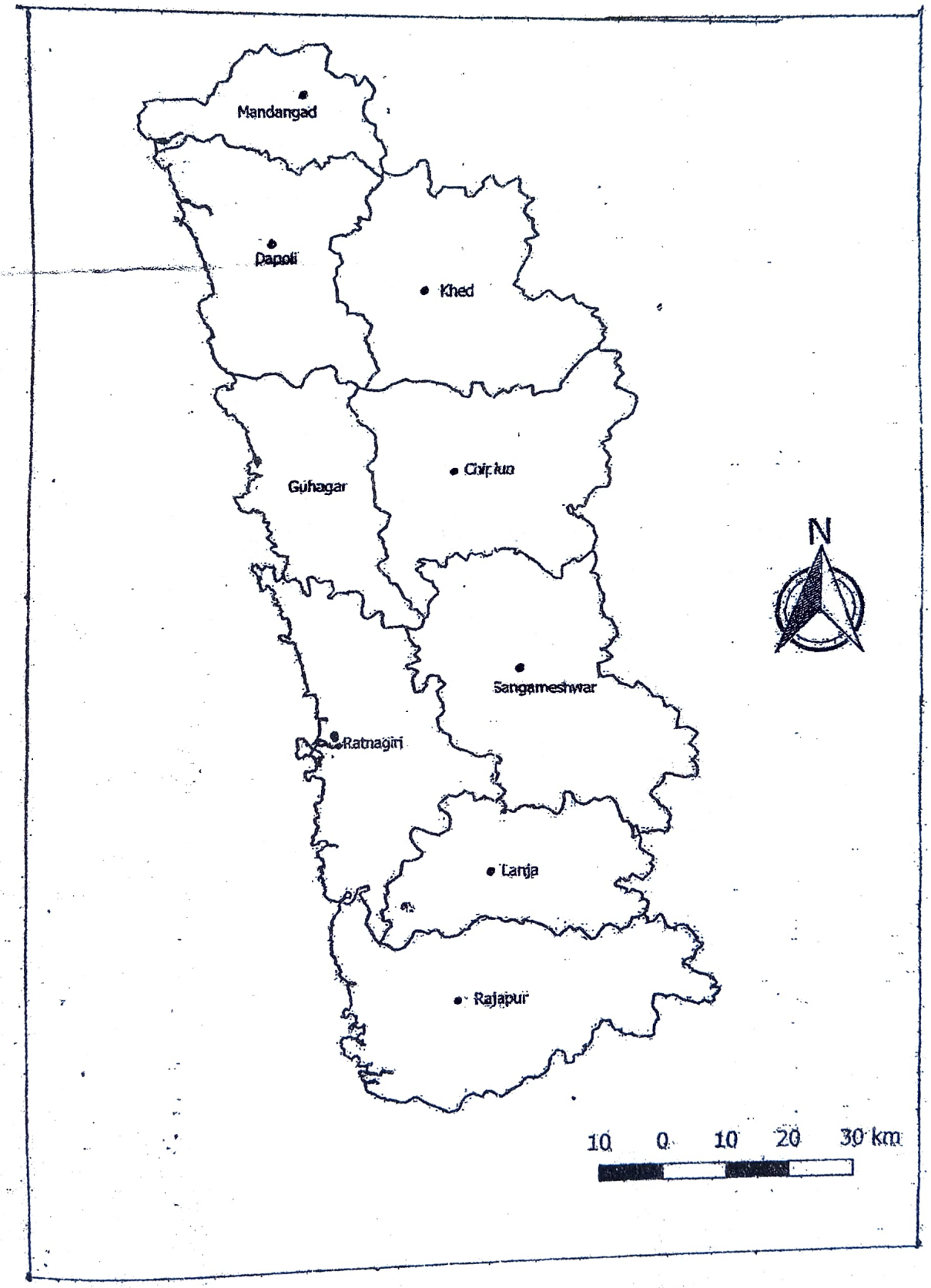

SYBA.
21/10/24

S21102464M

Time: 3 Hrs Mark : 100

N. B : 1. All questions are compulsory and carry equal marks.

2. Draw maps, sketches and diagrams wherever necessary.

3. Use of map stencil is allowed.

4. Attach Appendix –I (outline map of world) to your answer paper.

Q. 1. Attempt any two questions from the following. 20

A) Describe the origin of agriculture and state the major gene centers of Agriculture.

B) Discuss the diffusion and changes in agriculture.

C) Define agriculture geography and explain its nature and scope.

Q.2 Attempt any two questions from the following. 20

A) State the impact socio-cultural and political factors on agriculture.

B) Write note on: Physical and Technological factor affecting on agriculture

C) With help of neat diagram explain the agricultural land use model of Von Thunen.

Q. 3. Attempt any two questions from the following. 20

A) Explain in detail distribution and trade of major food-grains in the world.

B) Discuss on types of primitive and subsistence agriculture.

C) Write note on :- 1) Truck farming 2) Floriculture

Q. 4. Attempt any two questions from the following. 20

A) Discuss on agricultural policies and agricultural progammes.

B) Describe in detail the green revolution and its positive-negative impact.

C) Write note on: 1) Sustainable agriculture 2) Organic farming.

Q.5.A) Mark and name the following features at the most appropriate location in the Outline map of the world given to you 10

i) Grassland in Europe
ii) Indus civilization
iii) World's largest desert
iv) East Ethiopia and West African gene center
v) Largest coffee producer
vi) Mountain range in South America
vii) Any one tropical country in Asia
viii) Largest desert in Australia
ix) Fish bank in North Atlantic Ocean
x) World longest river

Q. 5.B) Construct the Pie diagram with help of following data and interpret it. 10

India Land Use - 2002

Year	Agricultural	Forest	Non agri.	Grazing	Fellow land
Land use in %	45	23	13	12	7

S 21102464 M

वेळ : ३.०० तास गुण : १००

सूचना १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य असून सर्वांना समान गुण आहेत.

२. आवश्यक तेथे नकाशे, आराखडे आणि आकृत्या काढा.

३. नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

४. परिशिष्ट — १; जगाचा बाह्यरेषाकृती नकाशा उत्तर पत्रिकेला जोडा.

प्र. १. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. कृषीचा उगम वर्णन करा आणि कृषीची प्रमुख उगमस्थान सांगा.

ब. कृषीचा प्रसार आणि बदल यावर चर्चा करा.

क. कृषी भूगोलाची व्याख्या द्या आणि त्याची स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र. २. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. कृषीवर परिणाम करणारे सामाजिक–सांस्कृतिक आणि राजकिय घटक सांगा.

ब. कृषीवर परिणाम करणारे तांत्रिक आणि प्राकृतिक घटक यावर टिप लिहा.

क. सुबक आकृतीच्या सहाय्याने व्हॉन थ्यूनॉन यांचा कृषी भूमीउपयोजन सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र. ३. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. जागतिक अन्नधान्याचे वितरण आणि व्यापार सविस्तर स्पष्ट करा.

ब. प्राथमिक आणि उदरनिर्वाहाची शेती यावर चार्चा करा.

क. टिपा लिहा : १ ट्रक फार्मिंग २ फूलबाग शेती

प्र. ४. खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. २०

अ. कृषी धोरणे आणि कृषी कार्यक्रम यावर चार्चा करा.

ब. हरितक्रांती आणि तिचे सकारात्मक व नकारात्मक परिणाम सविस्तर वर्णन करा.

क. टिपा लिहा : १ शाश्वत शेती २. सेंद्रिय शेती

प्र. ५. अ. तुम्हाला दिलेल्या जगाच्या नकाशामध्ये खालील घटक दाखवून नावे द्या.परिशिष्ट — १ १०

i) युरोपातील गवताळ प्रदेश
ii) सिंधू संस्कृती केंद्र
iii) जगातिल सर्वात मोठे वाळवंट
iv) पुर्व इथिओपिया कृषी उगम केंद्र
v) सर्वाधिक कॉफी उत्पादक
vi) दक्षिण अमेरीकेतील प्रमुख पर्वत रांग
vii) आशियातील एक उष्ण कटिबंधीय देश
viii) ऑस्ट्रेलियातील मोठे वाळवंट
ix) उत्तर अटलांटिक महासागरातील मत्स्यबॅक
x) आफ्रिकेतील सर्वात लॉंब नदी

प्र. ५. ब. खालील माहितीच्या आधारे विभाजित वर्तुळ काढा आणि त्याचे स्पष्टीकरण द्या. १०

भारत भूमी उपयोजन २००२

भूमी उपयोजन	शेती	जंगल	बिगर शेती	कुरणे	पडित क्षेत्र
क्षेत्र टक्क्यात	४५	२३	१३	१२	७

Jr. Supervisior _____

Seat No--------.(Appendix -1 / परिशिष्ट – १)

Index

Sr. N	Symbol	Name
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

S22102467M

SYBA.
22/10/24

Time-3hrs. Mark-100

N.B.- 1. All questions are compulsory.

2. Figures to the right indicate full marks.

Q.1 A Explain the following terms in 2 to 3 sentences (**any five**). 10

1. Communication
2. Blog
3. Grapevine
4. Business ethics
5. Netiquette
6. Jargons
7. Para-Language
8. Hearing

B Fill in the blanks by choosing appropriate options. 05

1. The process of transmitting coded message from sender to receiver is called ----------.

   a) Encoding b) Decoding c) Feedback d) Communication

2. Internet was originally started by -------.

   a) Bill Gates b) Steve Jobs c) Mark Zuckerberg d) US army

3. The downward and upward movement of communication are collectively known as ----------communication.

   a) Vertical b) Horizontal c) Diagonal d) Grapevine

4. ---------- is type of oral communication.

   a) Paralanguage b) Public speaking c) Haptics d) chart

5. ----------is a set of moral principles, which guides the code of conduct and behavior of individuals as well as groups in society.

   a) Posters b) Etiquette c) Postures d) Ethics

C State whether the following statements are true or false. 05

1. Sender starts the process of communication.
2. Diagonal channel may create doubts about superior accountability and cooperation
3. Written communication is more relied upon due to its credibility and legal validity.
4. Business ethics help in image building of the employee as well as the company.

5. Any type of hindrance or obstacle to effective communication is called as barrier to communication.

Q.2 Write short notes on **any four** of the following. 20

1. Need and importance of business communication
2. Encoding
3. Medium of communication
4. Feedback
5. Social media
6. Means of video conferencing

Q.3 Attempt **any two** of the following. 20

1. Explain in detail informal channels of communication with special reference to grapevine
2. Define the term etiquette and explain different types of business etiquettes.
3. Explain the term Corporate Social Responsibility state various types of activities carried under it.

Q.4 Attempt **any four** letters of the following. 20

1. Draft a recommendation letter for your sales assistant who has given your name as referee in his application for the post of sales manager in another company.
2. You have hired a new trainee to work in your Food processing unit. Prepare a draft of his/her letter of appointment.
3. You are selected in DES College on the post Librarian. Draft a letter for acceptance of the same.
4. Write a letter of appreciation to your employee who has worked hard on a project and cracked a deal in favor of your company.
5. You have got admission for PhD in a reputed university. Draft a letter of resignation to your employer where you are working as an intern.

Q.5 A Draft a letter of application with Resume for the post of content creator at a reputed media house. 10

B Write a book review of *The Untold Story of How Haldiram Built a 5000 Crore Empire* by Pavitra Kumar. 05

C Write a paragraph on – Should plastic be banned? 05

S22102467M

भाषांतर

वेळ - ३ तास. मार्क-१००

सूचना - १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत. २. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात

३.मूळ इंग्रजी प्रश्न प्रमाण मानावेत

४. प्रश्न क्रमांक ५ क हा इंग्रजी मध्येच लिहावयाचा आहे

प्र.१ अ खालील **कोणत्याही पाच** संज्ञा २ ते ३ वाक्यांमध्ये स्पष्ट करा. १०

१. संप्रेषण

२. ब्लॉग

३. द्राक्षवेल संप्रेषण

४. व्यवसायीक नैतिकता

५. नेटिकेट

६. जरगन्स

७. प्यारालॅग्वेज

८. ऐकणे

ब योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. ०५

१. प्रेषकाकडून प्राप्तकर्त्याकडे कोडेड संदेश प्रसारित करण्याच्या प्रक्रियेला ---------- ---- म्हणतात.

अ) एन्कोडिंग ब) डीकोडिंग क) फीडबॅक ड) कम्युनिकेशन

२. इंटरनेटची सुरुवात आणि वापर सर्वप्रथम ---------- ने केली.

अ) बिल गेट्स ब) स्टीव्ह जॉब्स क) मार्क झुकेरबर्ग ड) अमेरिकन सैन्य

३. अधोगामी आणि ऊर्ध्वगामी दिशेने होणाऱ्या संप्रेषणाला एकत्रितपणे ---------- -संप्रेषण म्हणून ओळखले जाते.

अ) अनुलंब ब) क्षैतिज क) कर्ण ड) द्राक्षाचा वेल

४. ---------- हा मौखिक संप्रेषणाचा प्रकार आहे.

अ) परभाषा ब) सार्वजनिक बोलणे क) स्पर्श ड) तक्ता

५. --------- नैतिक तत्त्वांचा एक संच आहे, जो व्यक्तींच्या तसेच समाजातील गटांच्या आचारसंहिता आणि वर्तनाबाबत मार्गदर्शन करतो.

अ) पोस्टर्स ब) शिष्टाचार क) मुद्रा ड) नैतिकता

क खालील विधाने चूक की बरोबर आहेत ते सांगा. ०५

१. प्रेषक संप्रेषण प्रक्रियेला सुरवात करतो .

२. कर्णरेषा संप्रेषण अधिकारी आणि सहकार्याबद्दल शंका निर्माण करू शकते.

३. लिखित संप्रेषण त्याच्या विश्वासार्हता आणि कायदेशीर वैधतेमुळे अधिक उपयोगात आणले जाते.

४. व्यावसायिक नैतिकता कर्मचारी तसेच कंपनीची प्रतिमा तयार करण्यात मदत करते.

५. प्रभावी संप्रेषणातील कोणत्याही प्रकारचा अडथळा किंवा संकट याला संप्रेषणातील अडथळा असे म्हणतात.

प्र.२ खालीलपैकी **कोणत्याही चारवर** टीप लिहा. २०

१. व्यावसायिक संप्रेषणाची गरज आणि महत्त्व
२. एन्कोडिंग
३. संवादाचे माध्यम
४. अभिप्राय
५. सोशल मीडिया
६. व्हिडिओ कॉन्फरन्सिंगचे साधन

प्र.३ खालीलपैकी **कोणतेही दोन** प्रश्नांची विस्तृत उत्तरे लिहा. २०

१. संप्रेषणातील अनौपचारिक माध्यमे स्पष्ट करुन द्राक्षवेल संप्रेषणा बाबत सविस्तर चर्चा करा
२. शिष्टाचार या शब्दाची व्याख्या करा आणि विविध प्रकारचे व्यावसायिक शिष्टाचार स्पष्ट करा.
३. कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी म्हणजे काय स्पष्ट करुन त्या अंतर्गत राबवल्या जाणाऱ्या विविध उपक्रमांची चर्चा करा .

प्र.४ खालीलपैकी **कोणत्याही चार** पत्रांचा मसुदा तयार करा. २०

१. तुमच्या विक्री सहाय्यकाने दुसऱ्या कंपनीत विक्री अधिकारी पदासाठी अर्ज केला असून रेफरी म्हणून तुमचे नाव दिले आहे. त्यासाठी शिफारस पत्राचा मसुदा तयार करा .
२. तुम्ही तुमच्या अन्न प्रक्रिया युनिटमध्ये काम करण्यासाठी नवीन प्रशिक्षणार्थी नियुक्त केला असून त्याच्या/तिच्या नियुक्तीच्या पत्राचा मसुदा तयार करा.
३. तुमची डीईएस कॉलेजमध्ये ग्रंथपाल या पदावर निवड झाली आहे. सदर पद स्वीकारण्यासाठीचे पत्र तयार करा.
४. तुमच्या कर्मचाऱ्याने एका महत्वाच्या प्रकल्पावर कठोर परिश्रम करुन तुमच्या कंपनीसाठी एक महत्वाचा करार प्राप्त केला. त्यासाठी कौतुकाचे पत्र तयार करा.
५. तुम्हाला एका नामांकित विद्यापीठात पीएचडीसाठी प्रवेश मिळाला आहे. तुम्ही इंटर्न म्हणून काम करत असलेल्या तुमच्या नियोक्ताला देण्यासाठी राजीनामा पत्र तयार करा.

प्र.५ अ नामांकित मीडिया हाऊसमध्ये कंटेंट क्रिएटर पदासाठी अर्जाचे पत्र रेझ्युमे आणि तयार करा. १०

ब अब्दुल कलाम यांच्या विंग्ज ऑफ फायर या पुस्तकाचे परीक्षण लिहा. ०५

क Write a paragraph on – Should plastic be banned? ०५

SYBA
22/10/24

S2210246 8M

Marks: - 100 **Time allowed: 3 Hrs.**

Instructions: 1. Q. 1 and Q.2 are compulsory.
2. Attempt any FOUR questions from Q. 3 to Q 8.
3. Figures to the right indicate full marks.
4. Use of simple or scientific calculator is allowed.

Q.1 A State whether the following statements are true or false. (Any Ten) **10**

a. Debit the receiver, Credit the giver is the rule of real account.
b. Amount introduced by the proprietor into the business is called drawings.
c. Rent account is a personal account.
d. Cash discount appears in the books of accounts.
e. Surplus of expenses over income is profit.
f. Book-keeping is use for monthly recording of accounting transactions.
g. Assets = Capital + liabilities.
h. Every transaction has minimum two effects.
i. Grand i10 account is real account.
j. The journal has date wise record of all the transactions.
k. Narration usually starts with the word 'being'.
l. Every debit side must be equal with credit side.

Q.1 B Classify the following accounts under the types of Personal, Real and Nominal account. (Any Ten) **10**

a. Yes bank A/c
b. Mr. Mukesh's loan A/c
c. Cash A/c
d. Capital A/c
e. Commission A/c
f. SMS hospital A/c
g. Building A/c
h. Repairs A/c
i. Wages A/c
j. Loss by fire A/c
k. Dividend received A/c
l. Copyrights A/c

Q.2 **Write short notes.(Any four)** 20

a. Types of liabilities
b. Monetary transactions
c. Impersonal accounts
d. Importance of journal
e. Methods of accounting system
f. Objective of book keeping

Q.3 Prepare chart showing analysis of the following transaction in a tabular form. 15

1. Mr. Aditya started his business with cash ₹ 1, 85,000.
2. Goods purchased for cash ₹ 40,000.
3. Sold goods worth ₹ 30,000 to Ms. Apoorva on credit basis.
4. Cash deposited into Bank of India ₹ 1, 25,000.
5. Interest received ₹ 10,000.
6. Paid advertisement of ₹ 13,500.
7. Withdrew cash from Dena Bank ₹ 10,000.
8. Purchased Printer for ₹ 25,000 and payment made by cheque.

Q.4 Journalise the following transactions in the books of Kalyani general stores for the month of January 2024. 15

1 Kalyani commenced her business with cash ₹ 2, 50,000 and mobile ₹ 20,000
3 Purchased goods from Vishakha ₹ 60,000 on credit and paid ₹ 30,000 cash immediately.
6 Paid wages by cheque ₹ 12,000.
11 Sold goods for ₹ 60,000.
15 Sold loose tools of ₹ 30,000.
19 Received a cheque of ₹ 48,000 and deposited into Axis Bank.
25 Cash withdraw from Urban bank ₹ 27,000.
30 Discount received ₹ 1,500.

Q.5 Prepare two columns cash book of Anay traders for the month of March 2024. 15

01 Started business with cash ₹ 1, 05,000.
04 Cash deposited into bank ₹ 21,000.
06 Cash purchases ₹ 58, 000 and payment made by cheque.
10 Purchased machinery for ₹ 85,000.
15 Sold goods for ₹ 20,000 and received payment by RTGS.
24 Paid selling expenses ₹ 1,500.
25 Mobile purchased for personal use ₹ 15,000.
30 Received rent by cheque ₹ 2,800.
31 Loan taken from Yes bank of ₹ 78,000.

Q.6 Prepare chart showing analysis of the following transaction in a tabular form. **15**

1. Mr. Ashish started his business with cash ₹ 1, 54,000.
2. Deposited cash into Urban bank ₹ 38,000.
3. Withdrew cash ₹ 24,000 for personal use.
4. Purchased goods worth ₹ 22,000 from Niket on credit basis.
5. Paid carriage inward ₹ 1,300.
6. Sold goods to Mr. Manas worth ₹ 12,250 on credit basis.
7. Sold building for ₹ 2, 60,000.
8. Received rent of ₹ 3,200 with cheque.

Q.7 Journalise the following transactions in the books of M/s Virajas for the month of March 2024. **15**

1 Mr. Virajas started his business with cash ₹ 5, 00,000 and laptop ₹ 40,000.
5 Purchased goods from kiara on credit basis ₹ 40,000 at 5% trade discount.
12 Sold goods to Tejas ₹ 60,000 and received only ₹ 58,000 with ₹ 2, 000 cash discount.
15 Loan taken from Bank of Baroda ₹ 75,000.
19 Sold old computer ₹ 20,000.
22 Paid for electricity bill ₹ 5,000.
26 Received rent ₹ 5, 000 by Google pay.
28 Paid for director's fees ₹ 18,000.

Q.8 Prepare three columns cash book of Arjun traders for the month of August 2024. **15**

01 Cash in hand ₹ 25,000 and Cash at bank ₹ 10,000
02 Cash sales ₹ 17,500 and payment received by cheque.
10 Cash purchases ₹ 7,500.
15 Received commission ₹ 2,500.
20 Deposited into Bank of India ₹ 5,000.
24 Paid to Ranjan by cheque ₹ 1,850 in full settlement of ₹ 2,000.
25 Received cash from Sarish on account ₹ 6, 000 of 5% cash discount.
30 Furniture purchase for ₹ 5,500.

S22102466M

SYBA
22/10/24

वेळ - ३ तास गुण - १००

सूचना- १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३. आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २५

अ) लोकसंख्याशास्त्राचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

ब) भारतीय लोकसंख्येच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

क) पर्याप्त लोकसंख्येच्या सिद्धांताची चर्चा करा.

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २५

अ) लोकसंख्या माहितीचे विविध स्त्रोत ओळखा आणि स्पष्ट करा.

ब) जनगणना म्हणजे काय? 2011 च्या भारतीय जनगणनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षणाच्या गुण आणि दोषांवर चर्चा करा.

प्र.३ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंची उत्तरे लिहा. २५

अ) ढोबळ मृत्युदर म्हणजे काय? ढोबळ मृत्युदर मोजण्याची पद्धत स्पष्ट करा.

ब) लोकसंख्या वाढीचा दर म्हणजे काय? लोकसंख्येच्या मापनाच्या साध्या वाढीच्या दराच्या पद्धतीचे वर्णन करा.

क) प्रजनन क्षमता म्हणजे काय? एकूण प्रजनन दर आणि सकल पुनरुत्पादन दर स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा. २५

अ) उच्च जन्मदराची कारणे.

ब) विकसनशील देशामधील लोकसंख्या वाढीची प्रवृत्ती.

क) राष्ट्रीय कुटुंब आरोग्य सर्वेक्षण-१.

S22102466M

[Time 3 Hours] [Marks- 100]

NB **1) All questions are compulsory.**
2) Figures to right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q1. Answer any TWO of the following. 25

a) Explain the meaning and scope of demography.
b) Describe the features of Indian population.
c) Discuss Optimum theory of population.

Q2. Answer any TWO of the following. 25

a) Identify various sources of population data and explain it.
b) What is census? Explain features of Indian census 2011.
c) Discuss the merits and demerits of national sample survey.

Q3. Answer any TWO of the following. 25

a) What is crude death rate? Explain the method of measuring crude death rate.
b) What do you mean by population growth rate? Describe simple growth rate method of measurement of population.
c) What is fertility? Explain the total fertility rate and gross reproduction rate.

Q4 Write note on any TWO of the following. 25

a) Causes of high birth rate.
b) Trends in population growth in developing countries.
c) National family health survey-1.